

Драгутин П. ВУКОТИЋ*

ГОРОСТАСНИ ДУШАН КОСТИЋ

Нека ми не буде замјерено што сам са уздржанашћу прихватио љубазну понуду агилног и угледног академика Жарка Ђуровића, да се активно укључим у свечано и смјерно обиљежавање јубиларне годишњице рођења, или смрти, духовно и физички горостасног Душана Костића.

Будући да сам својевремено говорио на сахрани у Београду и на комеморативној сједници у Црногорској академији наука и умјетности, помислио сам да можда не би било пристојно да поново узурпирам пажњу поштоваоца и љубитеља бриљантне личности и књижевног великана Душана Костића.

Професионално привилегован пружањем медицинских услуга многим члановима Академије, био сам у прилици да их боље упознам и успоставим пријатељске односе, што ме морално обавезују да се и на оваквим окупљањима осврнем не само на патографске податке већ и на њихова стваралачка достигнућа, о којима се никада довољно или детаљно није донијела коначна оцјена, егзактно тумачење или исказала посљедња ријеч. То су били мотиви због којих сам био искрено почашћен предлогом да говорим и на данашњем омажу о изузетном поети, есејисти и путописцу Костићу.

Уосталом, у Црногорској академији наука и умјетности је већ извршена, или је у природном и неумитном току, биолошка смјена генерација њеног чланства. Подсјећања на њихове продуктивне и свијетле ликове нијесу потребна. Они су трајно и спокојно смјештени између брошираних или тврдих корица њихових књига или у рамовима њихових слика, скулптура, пројеката, нотних записа или другачијих форми ауторских креација. Штавише, Академији и будућим поклоницима науке и умјетности, насушно је потребно поновно прочитавати, студиозно проучава-

* Академик Драгутин П. Вукотић, ЦАНУ

ти и дивити се достигнућима својих претходника, који су само физички промијенили своја пребивалишта. Академији служи на част што су тако изузетно талентоване и стваралачке личности биле и у колективном памћењу задржаване, као елитне и вансеријске особе.

Руковођен наведеним присјећањима, узимам слободу да предложим Скупштини Црногорске академије да у блиској будућности формира меморијални кабинет са портретима чланова који су физички завршили животни вијек. На тај начин би се, поред посмртних споменица, изразила дужна захвалност за њихова стваралаштва и испунио цивилизацијски дуг њиховим персоналитетима.

Клонећи се поступака сличних „Ресавској преписивачкој школи”, понављам поруку написану прије пуну деценију да је: „Душан Костић био велики човјек са дјечјом, невином и истинољубивом душом”, јер сам увјерен у њену психо-аналитичку вјеродостојност. Његова маркантна фигура и племенита физиономија, са дебелим сочивима наочара, изразито високих диоптрија, иза којих се истичу радознале очи и благородни поглед – кореспондирани су са његовом лириком.

Поезија му је била извориште и животно уточиште, односно главна рационално-емотивна преокупација и мотив биолошког битисања. Номадски је друмовао, често преко трњем посутих животних стаза и богаза. Изникао је из биједи и потуцао се од немила до недрага. Преживљавао је непроболне туге, вапијуће празнине и депресивна самавања.

„Скитао сам до изнемоглости. Довољно је било да зачујем писак воза, па да и ја кренем. Успут сам писао стихове”. Тако одговара Костић на питања Јевта Миловића.

Био је ратник који је писао антиратне књиге и пјесме. У рату није жудио за осветом и није уживао у окрутним побједама.

Био је опчињен локалним, али и универзалним природним љепотама. У суштини је био космополита одушевљен родном грудом.

Био је веома скроман и непретенциозан, лишен маније величине или често присутног, скоројевићког, испољавања самољубља.

Био је идеалиста до утопизма и филантроп без предомишљаја или патетике, а понашао се као обичан смртник, иако украшен грандиозним књижевним опусом.

Био је природан, непосредан, саосјећајан и срдачан према својим пријатељима, али и опонентима. Брижљив и добронамјеран према свим људним људима, без обзира на то ко су, шта су и одакле су.

Душана Костића су, због његове повучености и достојанствене ненаметљивости, мимоишле многе награде и друштвена признања. Тако су говориле велике даме и поетесе, Десанка Максимовић и Мира Алечко-

вић. Ерих Кош је написао да је Душана заобишла и Његошева награда, „иако би му је Његош сигурно дао”.

Посљедње три деценије живота боравио је у Херцег Новом, граду који вјековима привлачи духовне доличнике и многе књижевнике и умјетнике.

У овом граду су постављена бројна попрсја знаменитих литерата, који су у њему дуже пребивали и стварали.

Без зазора и искрено понављам, очекивање и увјерење, које сам јавно исказао прије десет година, „да ће у скорој будућности неки од паркова или скверова, у овом цвјетном граду, украшавати биста Душана Костића”.

Подизање споменика Костићу одговара културном угледу, мисији и традицији Херцег Новог.

Истини за вољу, Душану Костићу нијесу потребне посмртне глорификације, али су његове поетске поуке и поруке неопходне савременицима овог медитеранског драгуља и обожаваоцима Костићеве литературе.

Он је чинио част земљи и народу из којег је потицао, као и граду у којем је дуго живио, о њему дирљиво и с љубављу пјевао и дочекао свој биолошки крај.

Такав је био и у бесмртност се уселио Душан Костић.

